

Република Србија
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
СЕКТОР ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ
Одељење за ванредне ситуације у Пожаревцу
09.24.1 Број: 217.9-16497/20-1
Датум: 12.11.2020. године
П о ж а р е в а ц

00-4936 / 1
27. 11. 2020
ПОЖАРЕВАЦ

Министарство унутрашњих послова Републике Србије – Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Пожаревцу, на основу члана 53 став 3. Закона о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", број 111/2009, 20/2015, 87/2018) и члана 136. Закона о општем управном поступку ("Сл. гласник РС", бр. 18/2016), под бројем 217.9-16497/20-1 дана 12.11.2020. године, решавајући по захтеву ЈКП "Водовод и канализација" из Пожаревца, ул. Воје Дулића 2., број 01-74291 од 06.11.2020. године, а на основу овлашћења министра унутрашњих послова број 01-35/18-17 од 15.03.2018. године, доноси

РЕШЕЊЕ

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Програм основне обуке радника из области заштите од пожара за Јавно комунално предузеће "Водовод и канализација" из Пожаревца.

Образложење

ЈКП "Водовод и канализација" из Пожаревца обратио се захтевом број 01-74291 од 06.11.2020. године овом Одељењу за издавање сагласности на Програм основне обуке радника из области заштите од пожара.

Увидом у наведени Програм утврђено је исти поседује општи и посебни део како је предвиђено Правилником о минимуму садржине општег дела обуке радника из области заштите од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 40/90) и има све предвиђене делове и целине.

На основу тога одлучено је као у диспозитиву решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења дозвољено је изјавити жалбу Министарству унутрашњих послова Републике Србије - Сектору за ванредне ситуације, у року од 15 дана од дана достављања овог решења. Жалба се предаје непосредно овом Одељењу или путем поште. Жалба се таксира републичком административном таксом у износу од 480,00 динара и уплаћује се на рачун буџета Републике Србије бр. 840-742221843-57. Доказ о уплаћеној републичкој административној такси се прилаже уз жалбу.

Такса у износу од 2.890,00 динара наплаћена је сходно тарифном броју 1 и тарифном броју 47. став 1. тачка 5. Закона о републичким административним таксама ("Сл. гласник РС", бр. 43/2003, 51/2003-испр., 61/2005, 101/2005-др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011-усклађени дин. изн., 55/2012-усклађени дин. изн., 93/2012, 47/2013-усклађени дин. изн., 65/2013-др. закон, 57/2014-усклађени дин. изн., 45/2015-усклађени дин. изн., 83/2015, 112/2015, 50/2016-усклађени дин. изн., 61/2017-усклађени дин. изн., 113/2017, 3/2018-испр., 50/2018-усклађени дин. изн., 95/2018, 38/2019-усклађени дин. изн., 86/2019, 90/2019-испр., 98/2020-усклађени дин. изн.).

Достављено:

1. Подносиоцу захтева
2. Архиви

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА
пуковник полиције
др Горан Ђорђевић

Јавно комунално предузеће
„ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА”

Бр. 01-5136/1
Датум: 04.11.2020

ПОЖАРЕВАЦ

На основу члана 38. Статута ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац број 01-6492/1 од 14.12.2016. године и члана 1. Измене и допуне Пословника о раду Надзорног одбора ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац, бр 01-5136/1 од 13.10.2014. године, заведен под бројем 01-5912/1 од 1.12.2017. године, Надзорни одбор на двадесетдеветој седници одржаној дана 3.11.2020. године, донео је следећу:

ОДЛУКУ

I. ДОНОСИ СЕ Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац.

II. Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац доставити ради добијања мишљења надлежном органу МУП-а (Сектору за ванредне ситуације)

Образложење

У складу са чланом 53. став 3. Закона о заштити од пожара Надзорни одбор је донео Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац.

Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара ступа на снагу по добијању позитивног мишљења од стране надлежног органа МУП-а (Сектор за ванредне ситуације) и даном доношења од стране Надзорног одбора ЈКП, „Водовод и канализација“ Пожаревац, од када ће се и примењивати.

ПРЕДСЕДНИК НАДЗОРНОГ ОДБОРА

Зоран Несторовић, дипл.еџц

Одлуку и Програм доставити:

- Правна служба
- Председнику НО
- Члановима НО
- Сектор за ванредне ситуације
- Владимир Стојановић
- Архива НО

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“
ПОЖАРЕВАЦ, ВОЈЕ ДУЛИЋА 2

САГЛАСАН МУП РС-
ОБС У ПОЖАРЕВЦУ
РЕШЕЊЕ БР. 217.9-16494/20-4
ОД 12.11. 2020.

ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ
01-7330/1
04.11.2020.

ПРОГРАМ
ОСНОВНЕ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ ИЗ
МАТЕРИЈЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Пожаревац
23.10.2020. године

На основу Закона о заштити од пожара „Службени гласник Републике Србије“, број 111/09, 20/15, 87/18.), члана 53 и 54. Основна обука запослених из области заштите од пожара, директор Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, дана 23.10.2020. године доноси:

ПРОГРАМ ОСНОВНЕ ОБУКЕ ЗАПОСЛЕНИХ ИЗ МАТЕРИЈЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 1.

ОПШТИ ДЕО

У циљу спровођења обуке запослених из области заштите од пожара, а сходно Закону о заштити од пожара („Службени гласник Р.Србије“, број 111/09, 20/15, 87/18.) и Правилнику о минимуму садржине општег дела обуке радника из области заштите од пожара („Сл.гласник СРС“ број 40/90), доноси се Програм основне обуке кроз који треба да се запослени обуче и оспособе за спровођење превентивних мера заштите од избијања пожара, гашења и његовог локализовања.

Члан 2.

Сходно члану 1. овог Програма утврђују се теме обуке из материје заштите од пожара. Теоретски део обуке обухвата следеће теме из општег и посебног дела заштите од пожара:

I ОБАВЕЗЕ ПРЕДУЗЕЋА Ј.К.П. ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА ПОЖАРЕВАЦ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Нормативно уређење

- а) Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“ бр. 111/09, 20/15, 87/18.).
- б) Регулативна заштита од пожара посебним прописима и нормама.
- в) Нормативно уређење заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, (Правила заштите од пожара).

ТЕМА 1.

- а) Развој заштите од пожара
- б) Обавезе Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, у циљу спровођења:
 - обуке заштите од пожара
 - мера заштите од пожара
 - организације заштите од пожара.

ТЕМА 2.

Нормативно уређивање заштите од пожара

- а) Правила заштите од пожара.
(Најзначајније одредбе Правила заштите од пожара).
- б) Програм основне обуке запослених радника из заштите од пожара.
- в) План заштите од пожара.
- г) План евакуације и упутство за поступање у случају пожара
(Објашњење и разрада из текстуалног дела Плана евакуације, као и графичког приказа тумачење симбола и знакова).
- д) Организовање послова заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.
- ђ) Остала нормативна акта заштите од пожара донета од стране Закона о заштити од пожара и директора Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

ТЕМА 3.

Карактеристике прописа и норми заштите од пожара

- а) Закон о заштити од пожара
- б) Регулативна заштита од пожара посебним прописима и нормама.

ТЕМА 4.

Организовање послова заштите од пожара

- а) Запослени задужени за организацију и спровођење превентивних мера заштите од пожара (послови и задаци)
- б) Права и обавезе запосленог при спровођењу мера заштите од пожара.
- в) Ватрогасне чете
- г) Служба заштите од пожара.

ТЕМА 5.

Превентивне мере заштите од пожара

- а) Уређаји, опрема и средства за заштиту од пожара и гашење пожара
- б) Уређаји и инсталације за откривање, дојаву и гашење пожара
- ц) Електричне, вентилационе, топлотне и друге инсталације
- д) Смештај запаљивог материјала
- е) Смештај експлозивног материјала
- ф) Смештај запаљивих течности и гасова
- г) Ватрогасне страже (појам, организација, обавезе запослених).

Пожарне особине грађевинских материјала који се најчешће употребљавају и од чега је изграђен објект у којем се налази Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац:

- опека
- камен
- неармирани, армирани лаки бетон бетон

- малтери
- дрво
- челик.

Противпожарне препреке

- противпожарни зидови
- противпожарни појасеви од несагоривог материјала
- противпожарни сектори.

ТЕМА 6.

Обавезе и спровођење мера заштите од пожара

- Директор, или запослено лице које он одреди
- Лице задужено за материју заштите од пожара
- Запослени.

Начин остваривања заштите од пожара

Заштита од пожара остварује се:

- организовањем и припремањем субјеката заштите од пожара за спровођење заштите од пожара (спроводе се превентивне мере заштите од пожара применом основних начела и принципа и сталним контролама и надзором);
- обезбеђивањем услова за спровођење заштите од пожара (обезбеђена су средства за гашење почетног пожара која се одржавају у исправном стању, а радници се редовно обучавају и проверава њихово знање и обученост за гашење пожара у зачетку и поступања у случају пожара);
- предузимањем мера и радњи за заштиту и спасавање људи, материјалних добара и животне средине приликом избијања пожара (путеви и пролази за евакуацију одржавају се увек проходним, а прилаз за ватрогасна возила је увек проходан и рашчишћен);
- надзором над применом мера заштите од пожара (надзор над применом мера заштите од пожара врши надлежни инспектор, директор и лице стручно оспособљено за послове заштите од пожара.

ТЕМА 7.

Одговорност за неспровођење мера заштите од пожара

- Дисциплинска и материјална одговорност запослених
- Прекршајна одговорност запослених
- Кривична одговорност запослених.

II ОСНОВИ ГОРЕЊА

-Дефиниције, услови и објашњење процеса горења

- Горење чврстих материјала
- Горење течних материјала
- Горење запаљивих гасова и испарења
- Експлозије

- Врсте оксидације (тиха, бурна, врло бурна)
- Самопаљење
- Дефиниција пожара и класификација пожара по фазама развоја (почетна фаза, разбуктала фаза, фаза живог згаришта)
 - Класификација пожара по величини (мали, средњи, велики и катастрофални – блоковски пожари)
 - Класификација пожара по месту настајања (унутрашњи и спољашњи).
- Класификација пожара по врсти гориве материје

Класа „А“ – пожари чврстих материјала са стварањем жара, пепела и дима при сагоревању (дрво, папир, угаљ, текстил... као и пожари на електричним инсталацијама и уређаји који нису под ел.напоном).

Класа „Б“ – пожари запаљивих течности без стварања жара (бензин, дизел, уља, нитроразређивачи, нитробоје ...)

Класа „Ц“ – пожари запаљивих гасова (градски гас, ацетилен, метан, пропан, бутан и др.)

Напомена: класа „Е“ по новим стандардима не постоји више, премештена је у Класу А након искључења ел.енергије.

Класа „Д“ - пожари запаљивих метала (алуминијум, магнезијум и њихове легуре, натријум, калијум и др.)

Класа „Ф“ - У класу Ф спадају пожари биљних и животињских уља и масноћа као што су уља и масти из фритеза, кухињских система за пржење и печење и сл.

Изашао је нови стандард о класификацији пожара СРПС ЕН 2:2011 – Класификација пожара (Сл. гласник 30/11) и тиме је повучен СРПС ИСО 3941:1994. Укинута је класа Е. Уведена је нова класа Ф, где спадају пожари који обухватају масноће за кување (биљне и животињске масти) које се користе у кухињским апаратима.

На основу процене угрожености од пожара објекта, односно физичко хемијским особинама материјала које се користе у процесу рада, могући су пожари: класе "А, Б, Ц".

Класификација могућих пожара извршена је према стандарду SRPS EN 2:2011, SRPS ISO 3941/94:

Овај стандард утврђује класификацију пожара у 5 класа, у зависности од врсте горивог материјала. Ова класификација је нарочито погодна за избор начина и средства за гашење пожара.

Да би се процес горења одвијао потребни су следећи услови:

- 1) присуство материје која може да гори (горива материја)
 - 2) присуство материје која потпомаже горење (кисеоник)
 - 3) топлотна енергија да би се постигла температура паљења гориве материје
- Ако било који од ових услова елиминисемо, нема горења.

Горење чврстих, течних и гасовитих материја

- 1 Чврсте материје – ток горења чврстих материја одвија се у више фаза, али је за нас битно да је то горење са жаром о чему треба водити рачуна при одабиру средстава за гашење.

- 2 Запаљиве течности – ток горења се одвија тако да течност прво пређе у гасовито стање, па настале паре у смеси са ваздухом сагоревају.
- 3 Запаљиви гасови – имају најједноставнији ток. Потребно је да се гасовита материја нађе у одговарајућој смеси са кисеоником и да се смеша загреје до температуре паљења.

Експлозије - експлозија је процес наглог сагоревања који настаје као последица употребе запаљивих течности и гасова и осталих горивих материја које са ваздухом могу створити експлозивну смешу, праћену ударним таласом притиска продуката сагоревања и порастом температуре, као и наглог разарања плашта посуда услед непланираног или неконтролисаног ширења флуида и разлетања делова уређаја, технолошке опреме или објеката, којим се угрожавају живот и здравље људи и материјална добра.

III УЗРОЦИ НАСТАНКА ПОЖАРА

1. Пожари и начин преноса топлоте

Према другом закону термодинамике, топлота се креће од топлијег тела ка хладнијем телу, односно од више према нижој температури. На тај начин је одређен смер простирања топлоте.

Стога преношење топлоте се може одвијати на 3 начина:

- превођењем – кондукцијом
- додиром – конвекцијом
- зрачењем – радијацијом.

Осврт на евентуално могуће узроке настанка и преноса топлоте у објекту Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

Могући узроци настанка и преноса топлоте је у свим објектима, подстаницама, магацинском простору у објекту и на паркиралиштима и самом кругу Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, кварови у подстаницама на ел.енергији, ел.инсталација... Привремена места за заваривање, резање, лемљење (подстанице, радионице) степен угрожености је висок због отвореног пламена (применити посебне превентивне мере заштите).

- Просторије су тако дефинисане и опремљене да задовоље услове намене.

2. Основни узроци настајања пожара

- директан додир са пламеном или ужареном материјом
- електрична струја
- заваривање, резање и лемљење
- статички електрицитет, атмосферни електрицитет
- самозагревање и самозапаљивање
- топлотно деловање сунца
- механичка енергија
- паљевина

- пожари запаљивих течности класа „Б“ (пожари без жара-бензин, уља, смоле)
- класа Ц – пожари запаљивих гасова (ацетилен, метан, пропан, бутан).
- техничке неисправности-кварови
- технички недостаци-непоштовање прописа, лош квалитет и др.
- људски фактор-непажња, нехат, дечија игра, намерно паљење
- организациони недостаци-одсуство контроле, организације пожарне службе, непоштовање закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима
- природни узрочници-гром, земљотрес, сунце.

2.1. Узроци пожара и превентивне мере

Један од услова ефикасног предузимања превентивних мера од пожара је познавање свих опасности до којих може доћи у одређеној средини. Пракса је показала да се скоро у свим областима мора водити рачуна о свим узроцима пожара. Ово, у првом реду, због тога што највећи број пожара изазивају људи и то из нехата и непажње.

- 1 Нехат и непажња људи – велики број пожара људи изазивају због непознавања опасности које могу настати у средини у којој живе и раде. Ова чињеница, поред осталог, истиче значај обуке, али и значај неопходности добре организованости, понашања на радном месту, дисциплини и поштовање мера заштите од пожара.
- 2 Отворени пламен и ужарена тела – сваки пламен, који прати различите процесе сагоревања, може изазвати паљење различитих материја, што важи и за ужарена тела. Опасност се повећава активирањем запаљивих смеша, које стварају запаљиви гасови и паре запаљивих течности. Из ових опасности је и проистекла Уредба о радовима заваривања, резања и лемљења. Заштита од ових опасности је забрана коришћења уређаја са отвореним пламеном, постављање одговарајућих препрека од незапаљивог материјала, обезбеђење довољно великог растојања између извора ових опасности и запаљиве материје.
- 3 Топлота трења – ослобађа се при трењу чврстих тела. Ослобађање веће количине ове топлоте може доћи при трењу покретних делова разних машина. Тако најчешће долази до паљења мазива код лежишта појединих машина. Ефикасан начин заштите се постиже правилним избором мазива и редовном подмазивањем машина и уређаја.
- 4 Одређене природне појаве – муња, гром, сунчева топлота, ветар, земљотреси. Гром обично удара у високе предмете као што су високе грађевине и високо дрвеће. Ефикасна заштита је постављање громобранске инсталације
- 5 Грађевински недостаци – дотрајалост грађевинских конструкција, ненаменско коришћење појединих грађевинских објеката може представљати озбиљан проблем са становишта заштите од пожара. Ту свакако данас спадају и нови грађевински елементи на бази појединих пластичних маса, који се довољно не проверавају.
- 6 Хемијске реакције – овде се првенствено мисли на егзотермне реакције. У одређеним случајевима овако ослобођена топлота може загрејати другу запаљиву материју до температуре samozапљивости. Дobar пример за то је

паљење сламе у корпама где се држи азотна киселина, ако дође до пуцања стаклене амбалаже киселине, или паљење на боцама са кисеоником ако кисеоник дође у додир са разним масним материјама. О оваквим опасностима од пожара мора се водити рачуна на складиштима и у просторијама где се држе различите врсте хемијских производа.

- 7 Електрична струја – при протоку електричне струје кроз проводник један део електричне енергије се претвара у топлоту. Уколико дође до преоптерећења проводника, повећање температуре може бити такво да може изазвати пожар. Мера заштите је постављање осигурача у струјно коло и на тај начин спречавање преоптерећења електричних водова.
- 8 Статички електрицитет – основна опасност од статичког електрицитета је могућност појаве искре, која може имати довољну енергију да изазове паљење запаљиве материје, или експлозију неког експлозивног система. Мера заштите је уземљење проводљивих делова уређаја, одржавање одговарајуће влаге.

IV ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

1. Методе гашења пожара

- директна метода гашења
- индиректна метода гашења
- метода гашења водом
- метода гашења пеном
- метода гашења прахом (S)
- метода гашења CO₂ гасом
- метода гашења хлађењем
- метода гашења угушивањем
- метода гашења антикаталитички
- метода коришћења начин облика млаза воде за гашење
- метода гашења пожара у објектима дирекције, гаража, издвојена радна јединица у Костолцу, подстаницама и на другим локацијама (Водоизвориште) Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац,
 - метода гашења електричних машина и уређаја за резање, лемљење, заваривање, електронске опреме у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац,
 - метода гашења пожара касе „А, Б и Ц“ у подстаницама, на отвореном простору где се врши монтажа и прикључак на водоводну мрежу, као и на паркиралиштима и самом кругу Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

2. Средства за гашење пожара

- вода
- пена
- прах
- CO₂ угљендиоксид
- халони
- инерген
- аеросол
- ФМ 200

- приручна средства за гашење пожара.

Средства за гашење пожара су материје које се употребљавају за заустављање процеса горења на најбржи могући начин. Она морају да испуне неке опште услове и то:

- да гасе ефикасно
- да су употребљива за гашење већег броја материја
- да су постојана при чувању и складиштењу
- да не стварају отровне продукте приликом свог распадања или при гашењу
- да не подржавају горење
- да им је начин употребе једноставан
- да нису штетна по људско здравље.

Подела средстава за гашење пожара:

Према агрегатном стању:

- чврста,
- течна,
- гасовита.

Према намени:

- За гашење пожара класе А – пожари чврстих материја, ел.уређаја након искључења ел.енергије у објекту
- За гашење пожара класе Б – пожари запаљивих течности
- За гашење пожара класе Ц – пожари запаљивих гасова
- За гашење пожара класе Д – пожари запаљивих метала

Према начину добијања:

- природна
- вештачка (индустријска)

Према начину деловања:

- средства која делују угушујуће
- средства која делују расхлађујуће
- средства која делују антикаталитички.

Избор средстава за гашење и начин њихове употребе зависи, већим делом, од:

- садржаја материје, тј. од хемијског састава гориве материје,
- величине и количине материје која гори,
- величине и јачине пожара,
- количине топлоте и топлотног зрачења,
- простора где је пожар настао.

Гашење настаје у три случаја:

- Ако одстранимо гориву материју
- Ако горивој материји онемогућимо приступ кисеоника и
- Ако уклонимо све могуће изворе палења.

3. Мере заштите при гашењу

- заштита од топлоте-пламена
- заштита од дима
- мере заштите приликом гашења на висини
- мере заштите приликом евакуације
- мере заштите возила и опреме приликом гашења
- опште
- посебне
- лична заштитна средства
- заштита млазом воде при гашењу
- заштита дисајних органа од дима
- заштита млазничара и помоћника
- заштита од обрушавања
- тровање и гушење продуктима сагоревања
- експлозије у току пожара
- обрушавање сагореде конструкције
- могућност електричног удара
- зрачење радиоактивних материјала
- мере заштите при гашењу у подстаницама, магацину, издвојеним

објектима на отвореном простору где се врши рад са отвореним пламеном код прикључка на топоводну мрежу.

- Све просторије Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац се морају природно проветравати, а где то није дозвољено мора се обезбедити и вештачко проветравање. Површина отвора за природно проветравање или вештачко проветравање складишне просторије мора бити толико да се не сме достићи вредност од 10% доње границе експлозивности било које присутне запаљиве компоненте.

4. Места и објекти гашења

- 4.1. Гашење пожара на отвореном простору
- 4.2. Гашење пожара у затвореном простору
- 4.3. Гашење људи захваћених пожаром
- 4.4. Гашење возила захваћених пожаром.

5. Опрема за заштиту приликом гашења пожара

- 5.1. Опрема за заштиту људи приликом гашења односи се на професионалне припаднике ватрогасно-спасилачких јединица и дели се на личну и заједничку опрему.
- 5.2. Личну опрему чине: радно заштитна одећа и обућа, ватрогасни шлем и ватрогасни (пењачки) појас. Заједничку опрему чине: опрема за заштиту од пламена и топлоте, опрема за заштиту органа за дисање, опрема за заштиту од киселина, база и агресивних материја, и опрема за заштиту од радиоактивности.
- 5.3. Лична заштитна опрема (одећа и обућа) мора бити израђена од материјала који обезбеђује захтевну заштиту од деловања пламена, топлотног зрачења, кише, ветра, хладноће. Треба да је у одређеном времену негорива, водонепропусна и да омогућава размену топлоте.

5.4. У већини ватрогасно-спасилачких јединица се користе изолационе справе и уређаји за заштиту дисајних органа са компринованим ваздухом (ваздух утиснут под високим притиском до 300 бара), а који су у новије време израђени од карбона, што им даје изузетну лакоћу (око 3,6кг), пуне се под притиском од 200 до 300 бар, капацитета од 6 до 6,8 литара. Намењени су за заштиту органа за дисање у свим случајевима где је околна атмосфера затрована штетним материјама. Они потпуно изолују корисника апарата од околине атмосфере. Изолациони апарати са компринованим (сабијеним) ваздухом функционишу тако што притисак ваздуха из боце редукује (смањује) у редукционом вентилу на 5 бара и под притиском преко гуменог црева ниског притиска долази у плућни аутомат. Контролни манометар је гуменим цревом високог притиска повезан са боцама, а намењен је за контролу притиска ваздуха у боцама. Плућни аутомат осигурава довод ваздуха у плућа корисника апарата док траје период усисавањ, а у току издисања аутоматски се затвара. Да би носилац апарата био упозорен да му залиха ваздуха у боцама на измаку, сваки апарат има уграђен одговарајући уређај за упозорење. Уређај даје сигнал када притисак ваздуха у боцама падне на око 40 до 60 бара, што се постиже на два начина, уградња посебне алармне звишдаљке или наглим пружањем отпора дисању. Аутономност корисника апарата се креће од 16 до 120 минута у зависности од капацитета плућа, кондиције, личних навика, напора којим је корисник изложен топлоти, итд.

6. Опрема за гашење пожара:

6.1. Ручни, превозни и преносни апарати за гашење пожара типа С и ЦО₂, са посебним освртом на апарате који се користе у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, 127 ПП апарата типа С-9А и ЦО₂-5, а који су распоређени адекватно по грађевинским целинама објекта, дирекције, црпним станицама, подстаницама, гаражама и магацину.

6.2. Подела, намена, коришћење-руковање, контрола и испитивање ПП – апарата, све према упутству произвођача и начину из описа који се на апаратима налази, све према Правилнику о техничким нормативима и СРПС З.Ц.035, 040, 135, 140 стандарду за мобилне уређаје за гашење пожара као и члану 43,44 Закона о заштити од пожара (Сл.Гласник РС 111/09, 20/15, 87/18.).

6.3. Хидрантска мрежа по 2 у дирекцији, 1 надземни у гаражи и 1 зидни у Костолцу хидрантски развод, унутрашњи зидни, опрема хидраната, руковање, чување, контрола и испитивање хидрантске мреже и хидраната).

7. Противпожарна опрема

- ручни и преносни и превозни противпожарни апарати
- подела и намена ватрогасних апарата
- активирање и руковање
- постављање, чување и контрола апарата за гашење пожара
- хидрантска мрежа:врсте хидраната, хидрантска опрема и одржавање.

За правилно и ефикасно гашење почетних пожара, треба знати шта гори и којим уређајем (нпр. апаратом за гашење пожара), и средством за гашење (нпр. водом, прахом) можете најефикасније и најсигурније угасити пожар. У зависности од врсте запаљиве материје, разликујемо различите класе пожара, које су означене словима А, Б, Ц, Д, Ф.

Класа пожара А су пожари запаљивих чврстих материја (дрво, папир, слама, текстил, угаљ....), а одговарајуће средство за гашење је вода, пена и АБЦ-прах;

Класа пожара Б су пожари запаљивих течности (бензин, нафта, уља, воскови, лакови, алкохол, смола...), а одговарајућа средства за гашење су пена, ЦО₂ и АБЦ-прах;

Класа пожара Ц су пожари запаљивих гасова (природни плин, бутан, ацетилен...), а одговарајућа средства за гашење су АБЦ-прах и ЦО₂;

Класа пожара Д су пожари лаких метала (магнезијум, алуминијум у праху), а одговарајуће средство за гашење је АБЦД-прах;

Класа пожара Ф, апарати за гашење пожара са новим средством за гашење пожара (сапунастом пеном која се добија у комбинацији алкалне мешавине са масним киселинама) и приручна сува средства за гашење пожара. Вода и пена - НЕ

Опрема и средства приликом гашења која би се користила приликом евентуално насталог пожара:

- У Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац се користе ручни преносни и превозни противпожарни апарати типа S-6А, S-9А, CO₂-5 =127 комада.
- Хидрантска мрежа која се налази у просторијама дирекције управне зграде је унутрашња зидна, 2 зидни хидрант у дирекцији 1 надземни у гаражи, 1 зидни у РЈ Костолац са пратећом опремом.
- **Дирекција;** правилно руковање опремом, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом; прахом С,
- **Радна јединица у Костоцу;** правилно руковање опремом, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом, прахом С
- **Магацини, гаража;** правилно руковање, складиштење и осталог горивог материјала, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом, прахом С, (дрво, папир; текстил и сл). За гашење пожара класе А, као средство се користи вода са и без додатака, а изузетно пена или прах. Пожари на електричним уређајима и инсталацији која је под ел.напоном, штитити угљен-диоксидом, прахом и водом, али само након искучења електричне енергије и уређаја који су под ел.напоном
- **Подстанице део;** правилно руковање опремом која је под ел.напоном, редовно одржавање рачунара и осталом опремом, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити угљен-диоксидом, прахом и водом, али само након

искучења електричне енергије и уређаја који су под напоном.

- **Издвојен објекат Водоизворишта;** правилно руковање опремом, могућ пожар код чврстих горивих материја, штитити водом, прахом С,

Употреба апарата при гашењу

Са апаратом прићи на растојању 2 – 3 m од пожара, држећи млазницу уперену у подножје пламена, активирати апарат. Битно је за што краће време покрити горућу површину, јер је време пражњења апарата око 20 секунди.

Исправност и контрола апарата за гашење

Апарати се сервисирају два пута годишње, при чему се на апарат ставља кесица са сервисним картончићем који мора да садржи: тип и број апарата, датум сервисирања и потпис сервисера.

Исправан апарат мора бити блумбиран са важећим сервисним картончићем и утиснутом годином контролног испитивања.

Хидрантска мрежа за гашење пожара

Хидрантска мрежа је регулисана Правилником о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл.лист РС, 3/18).

Дефинише се техничка контрола, која се врши најмање једном годишње у погледу притиска и капацитета хидрантске мреже за гашење пожара и испитивању ватрогасних црева.

Подела хидрантске мреже за гашење

- а) Спољна хидрантска мрежа
- б) Унутрашња хидрантска мрежа

Унутрашња хидрантска мрежа је скуп уређаја у објекту који воду разводе до хидрантских ормарића, из којих се, ватрогасним цревом и млазницом, просторије штите од пожара.

Хидрантски ормарићи: унутрашње хидрантске мреже се обележавају великим словом „Н“ црвене боје и до њих приступ увек мора бити слободан. У њима увек мора бити стандардно ватрогасно црево (Ø 52 mm и дужине 15 m) и млазница Ø 52mm са усником Ø 12 mm. Црево и млазница морају бити спојени са вентилом, ако у ормарићу нема два кључа за спојке.

Употреба хидранта

Пре почетка гашења са хидрантом обавезно искључити струју у просторији или објекту.

За рад са хидрантом потребна су два извршиоца. Први развлачи црево до места пожара и држи млазницу, а други пушта воду и на 2-3 метра иза првог извршиоца придржава црево и помаже при манипулацији цревом.

У САВРЕМЕНИ ТЕХНИЧКИ СИСТЕМИ ЗА ОТКРИВАЊЕ И ГАШЕЊЕ ПОЖАРА

1. Откривање и дојава пожара

- аутоматски јављачи пожара: јонизациони, термички, оптички, јављачи гаса, јављачи пламена, термодиференцијални.
- ручни јављачи пожара: преносни путеви и сигналне централе.

2. Савремена опрема и методе гашења пожара

- избор типа стабилних инсталација за гашење пожара
- стабилне инсталације за гашење пожара:
 - водом
 - пеном
 - угљендиоксидом CO₂
 - халоном
 - инергеим гасом
 - аутоматски систем за гашење пожара аеросолом.

Стабилне инсталације за гашење пожара

Стабилне инсталације за гашење пожара се, у принципу, постављају кад је потребна велика количина средстава за гашење у првим тренуцима избијања пожара због високог степена пожарног оптерећења и могућности велике брзине простирања пожара, због положаја објекта, високих температура које се развијају, опасних материја или вредне опреме у објекту, кад присуство људи у објекту није стално због аутоматизације процеса и кад се гашење, из било ког разлога, не може обавити мобилном протипожарном опремом.

Стабилне инсталације се изводе као аутоматске (активирање гашења се врши аутоматски) и полуаутоматске (активирање врши човек са даљине).

Избор типа стабилних инсталација врши су у зависности шта се гаси, а средство за гашење бира се у зависности од класа пожара који се могу јавити.

Стабилне инсталације за гашење пожара водом

Постављају се на свим местима где се вода може употребити као средство за гашење

Имамо два типа ових инсталација:

Спринклер инсталације – у припремном периоду имају затворене млазнице а при избијању пожара активирају се само млазнице изнад места пожара.

Дренчер инсталације – у припремном периоду имају отворене млазнице тако да се активирањем, у случају пожара, било које млазнице врши потапање целе просторије. Зато се примењују за заштиту објеката са великом пожарном опасношћу уз могућност брзог ширења пожара.

Стабилна инсталација за гашење угљендиоксидом

Поставља се двојачко:

Као потпуна заштита - када се активирањем система истовремено затварају сви отвори у пожарном сектору и аутоматски се искључује свако принудно струјање ваздуха. Засићивање пожарног сектора угљендиоксидом мора се извршити за 2 минута.

Као делимична заштита – намењена за заштиту опреме или уређаја у просторији. При овој заштити време локалног засићења угљендиоксидом је 30 секунди.

Стабилне инсталације за гашење пожара прахом

Примена ове инсталације препоручује се тамо где вода и пена нису погодни (места где постоји могућност смрзавања или постоји опасност од кратког споја)

Активирање ових система је аутоматско на појаву температуре, при чему активирајући системи отварају погонске боце са азотом који, под притиском, избацује прах из резеорвара. Резеорвар за прах треба третирати као суд под притиском, па мора имати сву потребну арматуру као судови под притиском и мора бити смештен у просторији заштићеној од пожара, са одговарајућом вентилацијом.

Стабилне инсталације за гашење пожара халоном

Највише се користе за локална гашења. Аутоматски апарати пуњени халоном 1211 зову се «плафоњере» у потпуности обезбеђују аутоматску заштиту. Постављају се изнад уређаја који се штити на растојању 1 – 2 метра, а активирање се врши на пројектованој температури у зависности од избора спринклер ампуле, која је саставни део овог апарата. Активирање стабилног система настаје 30 секунди по пријему из управљачко-командне јединице.

Сваки стабилни аутоматски уређај за заштиту просторија где могу бити присутни људи мора имати звучни алармни уређај. У тој просторији гашење може започети тек после датог звучног сигнала за узбуну. Време од почетка звучног сигнала за узбуну до почетка гашења не треба да пређе 30 секунди.

Стабилна инсталација за детекцију, дојаву и гашење пожара постоји само у Дирекцији, остали објекти не постоје.

ПОСЕБАН ДЕО:

КОНКРЕТНЕ ОПАСНОСТИ ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА НА ОСНОВУ СПЕЦИФИЧНОСТИ У ОКВИРУ ПОСЛОВНЕ ДЕЛАТНОСТИ

1. Степен угрожености технолошког процеса делатности која се одвија у оквиру делатности Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

1.1. ТЕХНОЛОШКИ ПРОЦЕС

Да би се могла извршити процена угрожености од пожара и експлозија и процена пожарне угрожености објеката, пожарне опасности и предузете мере заштите од пожара и експлозија неопходно је упознати се са наменом објекта и процесом и организацијом рада.

ЈКП „Водовод и канализација“ из Пожареваца је предузеће које се бави комуналним услугама, одржавањем водоводне и канализационе мреже као основном делатношћу, поред ових услуга бави се још и осталим текућим комуналним прометима и услугама које нису напоменути.

Од објеката у коришћењу поседује:

1. Управна зграда – дирекција (ул. Воје Дулића 2)
2. Гаража за возила са пратећим објектима – радионице (ул. Партизанска)
3. Црпна станица бр.3 – (ул. Партизанска)
4. Водоизворишта – (Кључ, Морава, Ловац, Меминац, Костолац)
5. Радна јединица – дирекција у Костолцу

Објект у коме се налази дирекција ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац је саграђен као јединствена грађевинска целина са два главна улаз-излаз и дела дирекције и још један помоћан улаза-излаза са задње стране објекта.

Сви остали објекти у којима се налази ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац су малих кватратура, такође приземних нивоа и помоћних монтажних објеката, као и на отвореним просторима (водоизворишта, црпне станице, итд.) остале ситуације биће приказане кроз План евакуације.

Помоћне просторије правног лица користе се као канцеларијски простор, радионице, шалтер просторије за наплату комуналних услуга.

ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац у свом саставу има око 200 запослених радника.

Опасности које постоје су највише у преподневном радном времену када се због присуства већег броја људи у објектима стварају се опасности које се јављају од избијања пожара, а то су:

- од електричних инсталација и термотехничких инсталација,
- пушења и употребе отвореног пламена,
- заваривање, резање и лемљење на привременим местима.

Опасност постоји од могућих настанка пожара класе А, Б, Ц.

Мере да ризик од избијања и ширења пожара буде отклоњен:

- стална контрола и периодична испитивања електричних и термотехничких инсталација,
- забрана пушења и употребе отворене ватре у просторијама и уклањање свог наприпадајућег запаљивог материјала,
- све радове заваривања на привременим местима вршити уз одобрења службе заштите од пожара, применом свих мера заштите.
- забрана складиштења материјала и смећа на не прописаним местима, како на отвореном, тако и у затвореном простору,
- у гаражи предвидети све прописане и одговарајуће мере заштите за складиштење запаљивих течности и техничких гасова.

Посебне опасности везане за специфичност објекта:

1. Приликом рада у пратећим пословним просторијама присутан је велики број људи максимум је око 200 лица, у случају пожара могућа је паника и отажана евакуација како у затвореном пословним просторијама, тако и на отвореном простору (водоизворишта, црпне станице).
2. Гаража и радионица, посебне опасности од радионица (непрописан рад у и ван делокруга),
3. Највећа опасност од пожара прети од привремених места где се врши одржавање и изградња водоводне и канализационе инсталације – заваривање, резање, лемљење, као и ел.инсталација.
4. Опасност од пожара на возилима (ауто цистерне, багери, ровокопачи, остала службена возила) за транспорт терета зависи од места настанка пожара и места где се возила налазе у стању покрета или мировања. Највећа опасност

- од samozапaљивања на ел. инсталацијама у возилу, или саобраћајних удеса (судари или превртање) или пожари ако се захвате резервоари возила.
5. Опасност од пожара и штетних продуката сагоревања од чврстих материјала, од канцеларијског намештаја, папира, пластике, дрвета, ел.каблова и грађевинских конструкција.

Мере за смањење ризика приликом евакуације:

1. Све излазе који служе за евакуацију држати слободне и незакључане док има људи.
2. Све пролазе за евакуацију држати слободне без предмета и материјала са видно обележеним смеровима евакуације.
3. Све излазе из објеката из пословних просторија обележити светиљкама које означавају излаз и које могу радити и приликом нестанка електричне енергије. (да имају резервни извор напајања електричном енергијом)
4. На видним местима треба поставити планове евакуације.
5. Обезбедити довољан број обучених људи за организацију безбедне евакуације.

При обављању процеса рада користи се:

- Канцеларијска опрема: канцеларијски намештај (радни и конференцијски столови, витрине, ормари, полице, рафови и сл.), рачунарска опрема (компјутери, штампачи, скенери, и др. рачунарска опрема), факс, телефони, копир апарати, итд.
- Машине за обраду метала, дрвета, пластике, пресе, циркулари, тестере, уређаји, машине за сечење водоводног и канализационог материјала, лима и пластике, наменска возила за превоз водоводног и канализационог материјала, ручни алати на електрични погон (ручни циркулар, угодна тестера, бушилице, брусилце, електрични апарати за сечење, брушење и заваривање, сл.) ручни механички алати (кључеви, одвијачи, разна клешта и стеге, чекићи, и др.).
- Средства за одржавање хигијене, водоводног и канализационог материјала
- Службена путничка, теретна и сервисна возила за превоз одређених пословних потреба у и ван Предузећа.

Од запаљивих материјала у објекту се налази:

- Папир,
- Дрво и производи од дрвета, пластика и производи од пластике.
- Текстил, скај, еко кожа, мебл, пластифицирана платна, мање количине боја и лепка.
- Нафта и нафтни деривати, (уља, смоле, итд.) - мање количине.
- Отпадни и рециклажни материјал
- Пропан – бутан гас - мање количине (ако се затекну возила која су на овај режим рада, а која се евентуално затекну у кругу Предузећа).

Ј.К.П. „Водовод и канализација Пожаревац треба бити разврстано у трећу категорију угрожености од пожара са извесним ризиком од избијања пожара (у даљем тексту: субјекти у трећој категорији) обавезно је да организује спровођење превентивних мера заштите од пожара с потребним бројем лица стручно оспособљених за спровођење заштите од пожара.

Фактори ризика

Одговарајућим избором конструктивних елемената, при изградњи објекта, односно правилним дефинисањем степена отпорности на пожар његових конструктивних елемената спречава се рушење конструкције објекта у пожару у потребном времену, те се на тај начин стварају услови битни за спасавање запослених и одвијања акције гашења пожара.

Са аспекта пожарног ризика у објектима Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац разликујемо две целине (дела):

- Канцеларије и наменске просторије,
 - Магацински – складишни простор робе
 - Отворен простор (водоизворишта) – круг око објекта
1. У канцеларијама и наменским просторијама као фактори ризика у смислу пожарне безбедности могу се дефинисати:
 - Електричне инсталације.
 - Додатна грејна тела, посуде за припрему течних напитака.
 - Расветна тела.
 - Ентеријерски материјал и подне облоге, декорација, намештај.
 - Канцеларијски прибор
 - Опушак.
 2. Магацински простор као фактори ризика у смислу пожарне безбедности могу се дефинисати:
 - Регални рафови са палетама на којима се налази водоводни материјал
 - Статички електрицитет
 - Електричне инсталације
 - Привремена места за заваривање, резање, лемљење, електрични уређаји под напоном
 - Додатна грејна тела.
 - Расветна тела.
 - Ентеријерски материјал и подне облоге, декорација, намештај.
 - Канцеларијски прибор
 - Опушак.
 3. Отворен простор као фактори ризика у смислу пожарне безбедности могу се дефинисати:
 - Депонија (отпадни материјал и смеће)
 - Паркинг плато испред објекта

- Теретна возила, транспорт и истовар сировина у магацински простор.

ПОСЕБНОСТИ РАДНОГ МЕСТА И ПРОЦЕСА РАДА

Основна делатност и опис објеката

ЈКП "Водовод и канализација" из Пожареваца се организује тако, да се комуналне делатности, ради чијег обављања је основано, врше на начин којим се обезбеђује техничко-технолошко и економско јединство система, стабилност пословања предузећа, развој и усклађеност развоја према потребама правних и физичких лица, заштита животне средине, уредно и квалитетно задовољавање потреба корисника производа и услуга као и одређене самосталности у производњи и испоруци комуналних производа и пружању комуналних услуга.

Објекти који су у власништву Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца, се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина:

Од објеката у коришћењу поседује:

1. Управа – дирекција (канцеларијски простор) Воје Дулића 2 око 350м².
2. Пословни део у склопу гараже и канцеларије око 300м².
3. Магацински простор, сировина и резервних делова, П+0, 100м².
4. Сервисна радионица за оправку П+0, око 150м².
5. Водоизворишта 4-Меминац, Кључ, Морава, Ловац.
6. Радна јединица у Костолцу око 300м².
7. Паркинг простор гаража службених возила у Пожаревцу

Материјали од којих се састоје грађевинске целине у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца:

Примарно тржиште ЈКП "Водовод и канализација" Пожаревац обухвата градове Пожаревац и Костолац са околним насељима (тренутно су обухваћена насеља:

Забела, Љубичево, Стари Костолац, Кленовник, Дрмно, Ђириковац, Брадарац, Петка, са могућношћу проширења мреже на друга насеља.

Код допунских делатности којима се бави ЈКП "Водовод и канализација" Пожаревац. Доминирају груби грађевински радови и специфични радови нискоградње градски цевовод колектори и примарна и секундарна мрежа, канализација, комунални и грађевински радови и изградња црпилишта за воду).

Помоћне просторије правног лица користе се као канцеларијски простор, радионице, шалтер просторије за наплату комуналних услуга.

Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожареваца у свом саставу има око 200 запослених радника.

У објекту дирекција, подна плоча је изведена као армиранобетонска плоча преко збијеног шљунка и хоризонталне хидроизолације.

Кровна контрукција на објекту дирекције је дрвене кровне конструкције покривен црепом. Унутрашњи зидови су омалтерисани продужним малтером. Спољашња обрада је са племенитим малтером са завршним премазом фасадне боје.

Инсталације су изведене према условима који су добијене од стране надлежних јавних организација.

Објекат има природну вентилацију (прозори и врата).

Објекти се састоје од следећих организационо-технолошких и пословних целина у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца:

Сви објекти који се користе у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца не спадају у високе објекте, односно спратност објекта је ПО+1. и спада у „ниске“ објекте.

Сви објекти у целини категорисани су и спадају у трећу категорију угрожености од пожара.

Сви уграђени материјали и опрема у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца треба да поседују одговарајуће атесте произвођача.

• Објекат располаже:

хидрантском мрежом, и то:

- спољашњим надземним, унутрашњом зидном, ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S-6A, S-9A, CO2-5.

-Громобранском инсталацијом.

• Објекат не располаже (сем објекта дирекције):

стабилним системом за аутоматско сигнализирање и јављање пожара.

Објекат располаже са хоризонталним (ходници) и вертикалним путевима евакуације евакуационим излазима са паник расветом (светилке са НиЦд батеријама) и евакуационим вратима. Удаљеност евакуационих излаза од 15 м. неког рад. простора или канцеларије је 5-10м

За прикључење објеката на дистрибутивну мрежу, користи се трафостаница...

Тактика гашења пожара

До свих објекта је израђена асфалтна комуникација и несметан је прилаз ватрогасним јединицама у случају интервенције, проходни су током целе године, довољне ширине и носивости са укомплектованим пешачким стазама.

Маршута кретања ватрогасних возила је улицама Партизанска, и улицама у зависности локације објекта где се налази.

Сви објекти и сва службена возила располажу са ПП апаратима за почетно гашење пожара, типа S.

Стање електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном периодичном прегледу и испитивању.

Тактика гашења пожара помоћу усвојених апарата.

На основу уграђених материјала, према СРПС У.Ј.1.240, закључује се да отпорност појединих делова конструкције задовољава.

Знаци забрана и обавештења:

Забрањено је пушење, употреба отворене ватре, светиљки са пламеном и средства за паљење, коришћење уређаја и инсталација који могу да изазову пожар и експлозију, не употребљавати алат који варнички, коришћење грејних уређаја са отвореном ватром, -ужареним или прекомерно загрејаним површинама, држање и смештај материјала који је склон самозапаљењу, у просторијама у којима је ускладиштен експлозивни материјал и запаљиве течности и друге лако запаљиве материје.

Знаци забране и упозорења мора да се истакну на видном месту. Приликом рада са експлозивним материјама треба обезбедити довољну природну вентилацију, а са запаљивим течностима довољну природну или вештачку вентилацију.

Прилази објектима и пролази у објектима треба у свако доба да буду обезбеђени и очишћени од непотребног материјала.

Отворена ватра, отворени пламен и слично, који се користе у процесу рада, може се употребљавати само у процесу рада и то у складу са важећим прописима, уз крајњу опрезност и обезбеђење од избијања пожара.

Димоводи и ложишта у објектима могу да се употребљавају само ако су у исправном стању и правилно постављени.

Уређаји, алат и опрема за гашење пожара морају да се држе на местима која су лако приступна и добро видљива.

Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара могу да се користе само ако одговарају важећим стандардима, а ако за поједине делове ватрогасне опреме нису утврђени важећи стандарди, могу да се користе само ако је за њих прибављено мишљење овлашћене стручне организације и према упутству произвођача.

КОНКРЕТНЕ ОПАСНОСТИ ОД ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА НА ОСНОВУ СПЕЦИФИЧНОСТИ ПРАВНОГ ЛИЦА

Степен угрожености технолошког процеса делатности која се одвија у оквиру Правног лица Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца:

Са аспекта заштите од пожара, степен угрожености технолошког процеса који се одвија у Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца, је са повећаним ризиком од избијања пожара; депонија, теретна возила за превоз отпадног и рециклажног материјала, аутомобили, машине и алати за оправку, као и сам канцеларијски материјал који се користи у процесу сервисирања и складиштења отпада и опреме конкретне опасности најпре могу настати од истих уређаја који су под ел.напоном, удара грома, неправилног одлагања отпадног и рециклажног материјала, опасност од прекомерног загревања, тињања и почетног евентуално насталог почетног пожара.

ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОД ПОЖАРА

1.Пожари чврстих материја (дрво, папир, пластика, и сл.), могу наступити у свим просторијама објеката, као и на отвореном простору, као и пожари на уређајима под ел. напоном и на ел.инсталацијама, који практично могу настати у свим просторијама који су у власништву Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

2. Пожари на теретним и осталим возилима, сервису и магацинском простору у току процеса рада и др.
3. Пожари на возилима који се могу догодити у тренутку док се налазе на утовару магацинског складишта, паркинг местима где се приликом утовара контејнера са отпадом може догодити да већ у њему постоји жар или отворен пламен и сл.
4. Пожари на електричним инсталацијама и уређајима који су под напоном, могу наступити у свим просторијама и објектима где има инсталације и уређаја који су под ел.напоном.
5. Пожари на објектима који немају громобранску инсталацију за прихват, приликом евентуалног удара грома.

Стање електричних инсталација су у исправном стању и подлежу редовном стручном прегледу и испитивању.

Сви мерни и ГРО-и су од декапираног лима, пластифицирани и опремљени бравицама и кључевима.

Простор је подељен у пожарне секторе у грађевинском смислу засебних објеката, зидовима, таваницама и вратима одређене отпорности према пожару.

Платои који служи за интервенцију ватрогасним возилима задовољава све захтеве Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара („Сл.лист СРЈ“ бр. 8/95) у погледу носивости коловоза и платоа (13 кН основног притиска) и најмање ширине саобраћајница за једносмерно кретање возила (3,5м), односно двосмерно (6м).

Од атмосферског пражњења, поједини објекти су заштићени громобранском инсталацијом која се редовно контролише и испитује по Закону.

Сва електроинсталација сем канцеларијском простору и студијама инсталирана су по зидовима или монтажног-демонтажног пода.

Објекат дирекције у Пожаревацу, која се налази у улици Воје Дулића 2, строги центар града.

Уконпонован на самом углу у низу објеката и двеју улица Воје дулића и Стари Корзо, По+Пр+1 укупне корисне површине од око 350м². Објекат је саграђен од чврсте градње, сектор између етажног дела приземља и спратног дела је од армираног бетона, степеницама се са стране службеног улаза долази на спратни део, спољашњи зидови су фасадни, кровна конструкција је од дрвета покривена црепом. Објекат је у закупу, а поседује унутрашњу зидну хидрантску мрежу, мобилне уређаје за гашење пожара типа S i CO₂, стабилном инсталацијом за детекцију и дојаву пожара, (ручну и аутоматску), паник расветом, громобранска инсталација је решена фарадејев кавез, грејање је централно топлом водом, (ЈП Топлификација). Сва оперема и уређаји за заштиту од пожара се периодично контролишу од стране надлежних органа.

Објекат дирекције у Костоцу се налази у улици Боже Димитријевића б.б. По+Пр+1 укупне корисне површине од око 150м². Објекат је саграђен од чврсте градње, сектор између етажног дела приземља и спратног дела је од армираног бетона, степеницама се са стране службеног улаза долази на спратни део, спољашњи зидови су фасадни, кровна конструкција је од дрвета покривена црепом. Користи се као канцеларијски простор и шалтер сала у приземљу. поседује унутрашњу зидну хидрантску мрежу, мобилне уређаје за гашење пожара типа S i CO₂, паник расветом, громобранска инсталација је решена фарадејев кавез, грејање је централно топлом водом, (ЈП Електрана Костолац). Сва оперема и уређаји за заштиту од пожара се периодично контролишу од стране надлежних органа. Удаљеност територијалне ватрогасне јединице ЕПС Костолац је 100м, са могућношћу стизања за око 2 минута.

Сви остали објекти на водоизвориштима и црпним станицама су саграђени од чврсте градње, приземног дела, и малих квадратура, опремљени су ПП апаратима, највећу опасност има у процесу прераде воде, на машинским инсталацијама, објекти су заштићени громобранском инсталацијом, ел уређаји који су под напоном се редовно контролишу, постоје стална дежурства запослених. Подови објекта израђени од армираног бетона који су обрађени завршном обрадом у слоју цементног малтера и прекривени керамичким плочицама и/или паркетом/ламинатом.

Врата на евакуацијским путевима и излазима морају бити са отварањем у смеру напуштања објекта. Врата морају бити подобна да се у сваком тренутку могу једноставно отворити са стране предвиђеног смера кретања. Врата предвиђена за излажење за случај опасности од пожара морају бити означена за такво коришћење. Испуњено.

Противпанична светла морају функционисати и без подршке мрежног напона, односно прописаним интезитетом осветљавати путеве у временском трајању од најмање једног сата. Испуњено.

Евакуацијски излази морају водити ка безбедном месту изван објекта, који је довољно велики да прими сва евакуисана лица (зборно место – плато и паркинг место испред свих објекта). Испуњено

Мере за смањење ризика приликом евакуације:

Све излазе који служе за евакуацију држати слободне и незакључане док има људи.

Све пролазе за евакуацију држати слободне без предмета и материјала са видно обележеним смеровима евакуације.

Све излазе из објекта из пословних просторија обележити светиљкама које означавају излаз и које могу радити и приликом нестанка електричне енергије. (да имају резервни извор напајања електричном енергијом)

На видним местима треба поставити планове евакуације (где нису постављени).

Обезбедити довољан број обучених људи за организацију безбедне евакуације.

Правилно едуковати трећа лица која се по било ком основу затекну у просторијама Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац о евентуалном настанку пожара и увежбати план евакуације истих.
Периодични надзор свих просторија, по готову након рада.

Б2 – ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ИЗБИЈАЊА ПОЖАРА Тактика гашења пожара помоћу усвојених апарата.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

У објектима се примењују прописане мере заштите од пожара:

- Све радове у објектима изводити у складу са законским прописима, а посебно радове где се користи отворени пламен (аутогено заваривање, сечење, резање, лемљење и сл.)
- Одржавање свих ходника степеништа и пролаза у чистом и проходном стању и уклањање свих непотребних материјала из истих.
- Опремљеност адекватном врстом и количином средстава за почетно гашење пожара и њихово редовно контролисање и одржавање од стране надлежне службе.
- У и око објеката на паркинг местима и свим осталим површинама на отвореном простору несме се ускладиштавати никакав запаљиви материјал, сем на одређеним прописаним местима са потребним условима за складиштење.
- Прилази опреми за гашење су слободни, а опрема на видно постављеном и лако доступном месту.

Посебна организација заштите од пожара

Непосредно одговорни за спровођење утврђених и прописаних мера заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац су: извршни руководилац, као и сви запослени у свом делокругу рада и референт ЗОП-а задужен за организовање и спровођење превентивних мера ЗОП-а. Директор је одговоран и дужан да обезбеди спровођење мера заштите од пожара.

Члан 3.

Спровођење овог Програма може се поверити задуженом запосленом или стручним установама.

НАЧИН ЕВАКУАЦИЈЕ И МЕРЕ КОЈЕ МОРАЈУ ДА СЕ ПРЕДУЗМУ ДА СЕ ОПАСНОСТ И РИЗИК СМАЊИ

Овим Планом ће се посебно регулисати:

1. Обележавање путева евакуације и поступак код нормалног стања.
2. Противпожарна степеништа и излази у случају нужде.
3. Начин активирања лица која организују и спроводе евакуацију.
4. Лице које одлучује о евакуацији и начин узбуњивања радника са посебним задацима у погледу организовања евакуације.

5. Процедура поступања дежурних лица и осталих запослених, односно лица која организују и спроводе евакуацију.
6. Начин давања упозорења лицима у опасности ради правовремене евакуације.
7. Начин узбуњивања најближе ватрогасно-спасилачке чете.
8. Поступак евакуације имовине и обавезе запослених пре напуштања радног места
9. Мере које се предузимају у случају неисправности или искључења "паник расвете" у појединим зонама евакуације.
10. Графички прилози.

Основни елементи који одређују ефикасну евакуацију из објекта је време за које се она може извршити.

На основу максимално допуштеног времена евакуације и броја људи који се могу наћи у објекту у моменту избијања пожара, одређене су ширине и број степеништа, пролаза и врата.

Дужина дела евакуационог пута који не припада коридору евакуације (етажни ходници, пролази и сл.) може износити највише 35 м.

Удаљеност може бити до 55 м, ако је простор кроз који води пут, заштићен стабилним системом за гашење пожара и безбедносним системом за вентилацију или климатизацију.

Грађевински елементи којима је ограничен коридор евакуације угоститељских објеката, а који нису виши од три спрата, морају имати отпорност на пожар најмање 30 мин.

У објектима, који су виши од три спрата, грађевински елементи који ограничавају коридор евакуације (зидови, подови, таванице) морају имати отпорност на пожар најмање 60 мин.

Пут за евакуацију из Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац према безбедном простору мора да буде: непрекидан, раван са што мање кривина, увек слободан и незакрчен. Смер према излазу за евакуацију означава се на поду, стрелицама жуте боје. Пут за евакуацију мора бити најмање ширине 0,8 м и ограничен светлозеленим тракама ширине 10 цм.

За евакуацију у случају потребе надземног дела објекта користе се армирано бетонска степеништа.

Објекат има довољан број излаза, приступачни су и воде директно у отворен слободан простор.

Јединица ширине излаза износи 60цм на 100 људи.

Како је предвиђена далеко већа ширина излаза него што је ова, минимална, то се евакуација људи бити бржа и ефикаснија.

Растојање на путевима за евакуацију од врата најудаљенијих просторија до изласка директно напоље није већи од 30 метара.

Узимајући у обзир све карактеристике принудне евакуације, евакуацију треба организовати на начин да сва присутна лица у објекту буду доведена до сигурних простора пре настанка критичних услова.

Да би се обезбедила сигурна евакуација из угрожених простора, потребно је ограничити максималне дозвољене дужине евакуационих путева, на основу допуштеног времена евакуације. Ово време се одређује рачунским поступком у зависности од критичних температура или критичних концентрација отровних

- почетно и касније гашење пожара,
- сигурносни поступци на критичним инсталацијама и уређајима,
- пружање прве медицинске помоћи,
- осигурање простора и одржавање реда,
- санирање настале штете.

ЗАХТЕВИ СИГУРНОСТИ ЗА ЕВАКУАЦИЈСКЕ ПУТЕВЕ И ИЗЛАЗЕ

Извођење, уређење, одржавање и коришћење планираних евакуацијских путева и излаза треба бити тако да је у највећој могућој мери избегнуто нарушавање сигурности присутних особа код настанка пожара.

У објектима, који су виши од три спрата, грађевински елементи који ограничавају коридор евакуације (зидови, подови, таванице) морају имати отпорност на пожар најмање 60 мин.

Евакуацијски путеви и излази морају својом дужином и пропусном моћи осигурати напуштање угрожених простора у времену краћем од времена настанка критичних услова за живот и здравље пожаром угрожених лица. Ради повећања сигурности са сваког места унутар објекта свако лице по правилу треба имати могућност избора кретања ка безбедним излазима.

Евакуацијски путеви и излази требају бити лако препознатљиви и уочљиви непрекидно током боравка учесника и запослених у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

Обележавање евакуацијских путева и излаза обавља се прописаним знаковима постављеним на најуочљивијим местима. За осветљењем знакова треба осигурати непрекидно напајање струјом.

Препознавање евакуацијских путева и излаза не сме бити ометано другим предметима или декорацијом.

Планирану ширину евакуацијских путева и излаза не сме се током коришћења објекта Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац ничим смањивати нити ограничавати.

Просторије које су пожарно опасне не смеју се граничити са евакуацијским путевима и излазима, односно од њих морају бити одвојене.

Врата на евакуацијским путевима и излазима морају бити са отварањем у смеру напуштања објекта. Врата морају бити подобна да се у сваком тренутку могу једноставно отворити са стране предвиђеног смера кретања. Врата предвиђена за излажење за случај опасности од пожара морају бити означена за такво коришћење.

Противпанична светла морају функционисати и без подршке мрежног напона, односно прописаним интензитетом осветљавати путеве у временском трајању од најмање једног сата.

Евакуацијски излази морају водити ка безбедном месту изван објекта, који је довољно велики да прими сва евакуисана лица (зборно место – плато испред објекта).

ЕВАКУАЦИЈСКИ ПУТЕВИ И ИЗЛАЗИ ИЗ ПРОСТОРИЈА

Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац

Евакуацијски путеви и излази морају се стално одржавати у складу са наведеним одредбама овог Плана.

Евакуацијски процес се планира у ширим оквирима нормативног регулисања безбедности и здравља запослених.

Тим за безбедност у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац контролише периодично стање евакуацијских путева и излаза и о уоченим променама стања или недостацима одмах извештава директора Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

ПЛАН ЕВАКУАЦИЈЕ

Приземље – дирекције, магацина, подстаница, издвојен објект Водоизворишта

У зависности од простора у којем је пожар настао користи ће се ходници и излази према главном излазу и помоћни са стране као и излаз на супротном делу или алтернативни излаз.

НАЧИН ИЗВОЂЕЊА ЕВАКУАЦИЈЕ И СПАСАВАЊА

- евакуација из просторија на спрату,
- евакуација из приземља, производни погон, радионице, магацини
- након напуштања објекта, радници и гости, крећу се ка одређеном зборном месту.

Дужности руководиоца за време евакуације

Фазе евакуације

- припрема евакуације
- селективна евакуација
- топлотна евакуација.

ИЗНОШЕЊЕ УНЕСРЕЂЕНИХ ОСОБА ИЗ ПОЖАРОМ ЗАХВАЂЕНИХ ОБЈЕКТА И УКАЗИВАЊЕ ПРВЕ ПОМОЋИ

1. Тријажа
2. Реанимација (вештачко дисање и масажа срца)
3. Врсте крварења и њихово заустављање
4. Ране и поступци са ранама
5. Врсте опекотина и категорије
6. Трахеотомија
7. Повреде изазване електричном струјом
8. Краш повреде
9. Преломи костију и кичменог стуба (имобилизација и транспорт)
10. Врсте и начини тровања и прва помоћ.

ПРАКТИЧНИ ДЕО ОБУКЕ

1. Практични део обуке обухвата инструктажу свих радника из материје заштите од пожара, техничке карактеристике оруђа и уређаја, начин примене и руковање са њима као и опасностима у објектима око избијања пожара и експлозије.

У практичан део обуке спада:

а) практично демонстрирање и употреба оруђа за гашење пожара средстава заштите од пожара.

б) специфичности у објектима и радним просторијама у вези са новим опасним материјалом и новим уређајима.

Члан 4.

По завршеном теоријском и практичном обучавању приступа се провери стеченог знања из материје заштите од пожара, тестом и практичном употребом средстава за гашење пожара.

Члан 5.

Сви запослени, поред изложеног предходног програма и тема, морају да буду упознати, током свог рада са следећим темама:

ТЕМА 1.

Заштита од пожара и експлозије, надзор из противпожарне заштите

а) Значај правилног и законског спровођења и унапређења мера заштите на раду са аспекта побољшања превентивне противпожарне заштите и њихова повезаност,

б) Противпожарна заштита, нови приступи и мере,

ц) Одговорност и санкције због повреде прописа и мера противпожарне заштите,

д) Установе и институције за унапређење противпожарне заштите.

ТЕМА 2.

Прописи, мере, упутства, уређаји и опрема из области заштите од пожара и експлозије

а) Превентива противпожарне заштите,

б) Средства за гашење пожара, поступак запослених при гашењу у случају евентуално насталог пожара,

ц) Тактика гашења и локализовање пожара,

д) Функција пожарних средстава и стабилних инсталација, дојава пожара и аларм.

Члан 6.

Обучавање и употпуњавање знања запослених из материје заштите од пожара.

У циљу упознавања и употпуњавања знања запослених из материје заштите од пожара, запослени су дужни и обавезни да се током рада упознају и оспособе са новим достигнућима из области заштите од пожара и то:

ТЕМА 1.

Значај и циљ нових прописа и технологије са опасностима од пожара:

- а) Периодични преглед, испитивање и сервисирање оруђа и уређаја за гашење пожара,
- б) Периодично испитивање и преглед инсталација уређаја и мера за санирање опасности од пожара,
- ц) Начин спречавања експлозија у судовима, резервоарима и друго,
- е) Основна карактеристика аката и прописа са настанком нових прописа из противпожарне заштите.

ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

- а) Запослени задужени за организацију и спровођење превентивних мера заштите од пожара (послови и задаци)
- б) Права и обавезе запосленог при спровођењу мера заштите од пожара.
- в) Ватрогасне чете
- г) Служба заштите од пожара.

Ради спровођења прописаних и наложених мера заштите од пожара, као и других послова и задатака прописаних Законом и другим прописима из области заштите од пожара, Правилима заштите од пожара у складу са Законом, утврђује се одговарајућа организација заштите од пожара у зависности од намене објекта са потребним бројем лица оспособљених за обављање послова заштите од пожара.

За послове непосредног организовања и спровођења превентивних мера заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, ангажовано је лице непосредно организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара (референт), са положеним стручним испитом из посебном обуком области заштите од пожара, који је код даваоца услуга у радном односу на неодређено време.

Дужности стручног лица за непосредно организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара, (Референт за заштиту од пожара) су следеће:

- Организује, обједињује и усмерава рад са аспекта заштите од пожара.
- Стара се о спровођењу мера заштите од пожара утврђених Законом и другим прописима, Правилима, као и другим општим и појединачним актима из ове области.
- Прати и проучава законске и друге прописе из области заштите од пожара и предузима потребне мере ради усаглашавања рада са тим прописима и унапређивања заштите од пожара.

- Благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака, спречавања нежељених последица и обезбеђења сталне исправности уређаја за аутоматску дојаву пожара.
- Учествоје у припреми предлога Правила заштите од пожара, Програма основне обуке запослених, као и других општих аката из области заштите од пожара, а након доношења истих стара се о њиховој доследној примени.
- Врши замену и повлачење дотрајалих, застарелих, неупотребљивих апарата и опреме за гашење пожара, стално у току године, а на њихова места поставља нову и савременију ПП опрему и средства.
- Сарађује са надлежним инспекцијским и другим органима Управе за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова.
- Стара се о потпуном и уредном вођењу свих потребних евиденција из области заштите од пожара.
- Најмање једном месечно путем месечног извештаја, а по потреби и чешће, извештава (одговорно лице) о свим уоченим појавама, променама, недостацима и проблемима из области заштите од пожара.
- Остварује сталан увид у стање заштите од пожара и безбедности објекта, људи и имовине у њима и благовремено предузима све потребне мере ради отклањања уочених недостатака и спречавања нежељених последица.
- Стара се о исправности и размештају уређаја, опреме и средстава за гашење пожара.
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен, што пре долази на лице места ради пружања подршке управи у организацији људства, за гашење, евакуацију и спасавање запослених и имовине, до доласка ватрогасне јединице.
- По завршетку локализације и ликвидације пожара, у сарадњи са ПП полицијом и истражним органима МУП-а, непосредно учествује у утврђивању узрока настанка пожара и о томе извештај подноси директору (одговорном лицу).
- Врши основну теоријску и практичну обуку запослених из области заштите од пожара.
- Прати прописе из области заштите од пожара, као и техничка достигнућа из те области у складу са истим предузима и предлаже потребне мере ради унапређења заштите од пожара.
- У случају непосредне опасности од избијања пожара и експлозија, као и елементарних непогода, или других ванредних ситуација, предузима хитне мере за њихово брзо и ефикасно отклањање и забрањује рад на критичним местима.
- Непосредно врши контролу спровођења мера заштите од пожара.
- Обезбеђује одређење књиге и обрасце ради евидентирања контроле апарата за почетно гашење пожара и других ватрогасних справа и уређаја, односно опреме за гашење, аутоматско јављање или гашење пожара, противпаник расвете и сл.
- Запосленима указује на потребу придржавања прописаних мера заштите од пожара и у складу са тим предузима одговарајуће мере.
- Издаје одобрења за извођење радова заваривања, резања и лемљења на привременим местима. Учествоје у примопредаји ових радова, води евиденцију издатих одобрења, као и другу документацију у вези са извођењем радова заваривања, резања и лемљења.
- Прати нове светске трендове, нова научна достигнућа из области заштите од пожара и у току радног века се непрестално усавршава.

- Врши непосредну контролу спровођења утврђених превентивних и наложених мера заштите од пожара.
- Да у случају констатовања одређених неправилности и недостатака због којих постоји непосредна опасност од избијања пожара, забрани рад до отклањања истог недостатка.
- Да против запосленог који се не придржава мера прописаних Правилима, који је под дејством алкохола или наркотика поднесе пријаву и проследи је директору Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац ради покретања дисциплинског поступка и утврђивања кривичне одговорности.

Дужност и права одговорног лица

Директор

- Директор у вршењу послова заштите од пожара има следећа права и обавезе:
- Непосредно је одговоран за организовање заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, спровођења мера и заштите од пожара, а нарочито за примену прописаних и наложених мера заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац;
- Доноси Правила заштите од пожара, (евентуално) План заштите од пожара и Програм основне обуке запослених из области заштите од пожара;
- Стара се о обезбеђивању средстава, утврђује потребна средства за заштиту од пожара и на бази расположивих средстава, одобрава њихово коришћење;
- Остварује увид у стање организације заштите од пожара као и степен безбедности и предузима потребне мере у циљу унапређења заштите од пожара;
- Разматра инспекцијске и друге налазе, извештаје и решења, предузима мере да се утврђени неостаци отклоне у датим роковима и да се спроводе закључци;
- Разматра и обезбеђује потребне услове за благовремено, потпуно и приступачно информисање запослених и других лица, са стањем организованости и спровођењем прописаних и наложених мера заштите људи и имовине и предузетим мерама за даље остваривање и унапређивање те заштите;
- Утврђује материјалну и другу одговорност руководиоца појединих радних јединица, као и запослених са посебним правима, овлашћењима и одговорностима, које именује, због неспровођења прописаних или наложених мера заштите људи и имовине, које су им стављене у надлежност Законом, Правилима заштите од пожара или другим општим актима;
- Контролише и обезбеђује примену и придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара. У случајевима када се уоче или констатују одређена одступања или недостаци у примени мера заштите од пожара дужан је да одмах предузме мере у циљу отклањања уочених недостатака и неправилности;
- Стара се о благовременом доношењу Правила заштите од пожара и других аката везаних за ову област;
- Стара се о благовременој и прописној набавци средстава и опреме за гашење пожара, као и друге опреме за заштиту од пожара, њиховом ненаменско коришћењу и прописном одржавању;
- У случају избијања пожара, ако је на време обавештен и присутан, до доласка територијалне ватрогасне јединице, непосредно организује људство, руководи и командује акцијом гашења, евакуације и спасавања људи и имовине;

· Стара се о благовременом и потпуном информисању запослених са стањем, мерама и средствима која се предузимају на спровођењу и унапређењу заштите од пожара.

Технички директор,

- одговоран је за стање у области заштите од пожара и експлозије,
- налаже предузимање потребних мера ради отклањања ризика од избијања пожара, као и ефикасног сузбијања евентуалних пожара,
- одговоран је за спровођење мера заштите од пожара и експлозије прописаних Законом, другим прописима и овим Програмом и стара се о њиховом извршавању,
- стара се, у оквиру својих овлашћења, о обезбеђивању материјалних и других услова за спровођење мера заштите од пожара и експлозије,
- извршава одлуке директора у области заштите од пожара,
- предузима и друге мере у складу са Законом, другим прописима и општим актом послодавца.

Дужности и права запослених са посебним овлашћењима и одговорностима

РУКОВОДИОЦИ РАДНИХ ЈЕДИНИЦА

Руководиоци радних јединица у вршењу заштите од пожара имају следећа права и обавезе:

- У делокругу свог рада организују и контролишу рад запослених на начин који обезбеђује потпуну сигурност запослених и имовине са аспекта заштите од пожара.
- Пре почетка и по завршетку рада провере да ли су предузете све мере заштите од пожара у њиховој радној јединици.
- Одговорни су за стање заштите од пожара у организационој јединици којом руководе, односно у делу процеса рада којим руководе.
- Дужни су да у делокругу свог рада организују и контролишу рад запослених на начин који обезбеђује потребну безбедност запослених и имовине.
- Старају се и предузимају све потребне мере у циљу доследне примене утврђених, превентивних и наложених мера заштите од пожара.
- При организовању рада контролишу и обезбеђују примену и придржавање прописаних и наложених мера заштите од пожара, а у случају одређених недостатака благовремено одговарајуће мере за одклањање истих.
- Обезбеђују сарадњу са референтима заштите од пожара, ради доследне и благовремене примене мера заштите од пожара, обавештавају га о свим уоченим недостацима у својој радној јединици и да заједно са њим раде на одклањању недостатака у својој радној јединици.
- Дужни су да обезбеде да сви радници организационог дела процеса којим руководе буду упознати са опасностима које им прете од пожара на радном месту и у организационој јединици.
- У случају избијања пожара, до доласка ватрогасне јединице, непосредно организују људство, руководе и командују акцијом гашења евакуације и спасавања људи и имовине у организационој јединици којом руководе.

- Дужни су да са радног места удаље запосленог који се не придржава мера заштите од пожара, а ако у таквој радњи има елемената повреде радних обавеза, дужни су да поднесу захтев за покретање дисциплинског поступка.
- Обавезни су да омогуће основну обуку запослених из области заштите од пожара и одговорни су за њихову оспособљеност у руковању опремом и средствима за гашење пожара.
- Организују да сви запослени буду упознати са опасностима које им прете од пожара и експлозије на радном месту.
- Благовремено и редовно разматрају питања о мерама које треба предузети ради ефикасније заштите од пожара као и правилне употребе средстава за гашење пожара.
- Врше друге послове и задатке који доприносе унапређењу заштите од пожара по налогу и уз сагласност директора и лица задуженог за заштиту од пожара.

ДУЖНОСТИ ЗАПОСЛЕНИХ РАДНИКА

Запослени радници у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, дужни су да непосредно спроводе мере заштите од пожара, а посебно:

1. При обављању послова, радних задатака, у свему да се придржавају упутстава произвођача оруђа за рад, прописаних поступака који алат сме да се користи у зонама опасности, поштујући одредбе Закона, Правила о противпожарној заштити и осталих аката у циљу заштите и сигурности људи и имовине.
2. Обавезни су да пријаве сваки недостатак, квар или другу промену на средствима рада или оруђима за рад ако због тога прети опасност од настанка пожара.
3. Обавезни су да присуствују обуци ради оспособљавања за рад на сигуран начин, посебно у заштити од пожара.
4. Обавезни су да одржавају у исправном стању средства за рад и оруђа за рад са којима рукују или су одговорни за њихово исправно функционисање, нарочито у погледу заштите од пожара.
5. Код распоређивања на послове и радне задатке и приликом премештаја на друге послове и радне задатке, обавезни су да се упознају са опасностима од пожара и експлозија, као и са мерама заштите.
6. Обавезни су да се придржавају упутства за сигуран рад са аспекта заштите од пожара и експлозије и упутства Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, и да напусте радно место, ако то са основе заштите од пожара и експлозије затражи директор.
7. Дужни су да учествују у практичним вежбама гашења пожара и спасавања када то организује Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.
8. Дужни су да учествују у гашењу пожара, евакуацији, спасавању запослених радника и друга лица која се по било ком основу нађу у објекту, материјалних добара, уколико до пожара дође.
9. Дужни су да на интервенцијама гашења и спасавања поступе по захтеву руководиоца гашења пожара или других (Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац), одговорних за евакуацију и спасавање.
10. Обавезни су да при гашењу пожара користе ватрогасно-заштитну опрему (лична-заједничка),
11. Обавезни су да поштују режим забране пушења и употребе пламена у било ком облику у зонама опасности и свим другим местима где је то забрањено.

- 12.Обавезни су да савесно обављају послове и задатке прописане за делатност ради постизања потпуне сигурности од пожара.
- 13.Обавезни су да се упознају са организацијом заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац односно са организацијом гашења пожара.
- 14.Обавезни су да се детаљно упознају са технолошким процесом и постројењем, као и са специфичним опасностима од пожара и мерама заштите.
- 15.Дужни су да се детаљно упознају са физичко-хемијским и другим опасним својствима сировина, полупроизвода и готових производа са којима рукују током рада.
- 16.Обавезни су да после рада детаљно прегледају своју радну околину и да искључе електричну струју на главном прекидачу.
- 17.Обавезни су да обављају и остале послове у вези заштите од пожара и експлозије које им стави у задатак служба заштите од пожара или директор Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ РАДНИКА ЗБОГ НЕПРИДРЖАВАЊА ПРОПИСАНИХ И НАЛОЖЕНИХ МЕРА ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Запослени радници у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, дужни су да се у свом раду придржавају мера заштите од пожара прописаних Законом и подзаконским актима донетим на основу Закона и овим Правилима заштите од пожара као и мера које им на основу наведених прописа налажу инспекцијски органи службе унутрашњих послова.

Непридржавање мера заштите од пожара, наведених у претходном, представља тежу повреду радних обавеза и радне дисциплине по Колективном уговору (Уговору о раду и о делу).

Одредбе ових Правила заштите од пожара обавезне су и примењују се за све запослене раднике који су у радном односу (на одређено и неодређено време) у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, као и на раднике других органа и Предузећа који по било ком основу раде или изводе радове у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

Члан 7.

Предавање по свим темама из овог Програма вршиће се сходно члану 3. овог Програма.

Члан 8.

Трошкове обучавања запослених из материје заштите од пожара сноси Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, уз сагласност директора.

Члан 9.

Проверу стеченог знања из материје заштите од пожара спроводи запослени непосредно одговоран за послове заштите од пожара који има положен стручни испит посебне обуке из заштите од пожара, или стручна установа.

Члан 10.

Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац, или задужени запослени води евиденцију запослених радника који су са успехом завршили обуку и који су на провери тестом показали задовољавајуће знање.

Члан 11.

Основна обука запослених

Закон о заштити од пожара (Сл.гласник РС 111/09, 20/15, 87/18.), члан 53.

- Основна обука из области заштите од пожара организује се за све запослене одмах по ступању на рад, а најкасније у року од 30 дана од дана ступања на рад.

- Основну обуку и практичну проверу знања запослених за потребе трећих лица обављају правна лица из члана 25. и члана 56. став 1. овог закона. Лица која раде на пословима заштите од пожара могу обављати основну обуку и практичну проверу знања из става 1. овог члана у правном лицу у коме су запослени.

- Програм основне обуке доноси послодавац односно руководилац државног органа, органа аутономне покрајине или органа јединице локалне самоуправе, по прибављеној сагласности Министарства.

- Програм основне обуке запослених има општи део и посебни део који садржи специфичности заштите од пожара за делатност којом се правно лице бави.

Минимум садржаја програма основне обуке запослених из става 1. овог члана прописује министар.

- Изузетно од става 3. овог члана Министарство одбране не прибавља сагласност.

- Провера знања запослених врши се једном у три године.

Члан 12.

Обавезно присуствовање обуци

Запослени су дужни да присуствују обуци и провери знања из области заштите од пожара и да се у раду придржавају прописаних упутстава, упозорења, забрана, мера заштите од пожара, као и да у случају пожара приступе гашењу пожара.

Члан 13.

Организације и органи самоуправним општим актима односно другим општим актима утврђују мере и послове у вези са спровођењем и унапређењем заштите од пожара, у складу са овим законом, одлукама, плановима и другим прописима, а нарочито:

1. Мере заштите од пожара у Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац,
2. Организацију, делокруг и овлашћења службе заштите од пожара, односно права и обавезе референта за заштиту од пожара или другог запослених радника задужених за организовање и спровођење превентивних мера заштите од пожара:

3. Права и обавезе пословног органа, запосленог са посебним овлашћењима и одговорностима и осталих запослених у вези са спровођењем заштите од пожара:
4. Начин упознавања радника са мерама и опасностима од пожара и поступком у случају пожара:
5. Начин извођења теоретске и практичне обуке и провере знања у вези са познавањем прописа из области заштите од пожара, као и руковању апаратима, средствима и опремом за гашење пожара:
6. Поступак у вези са издавањем одобрења за извођењем радова заваривања, резања и лемљења на привременим местима:
7. Начин вршења унутрашње контроле спровођења заштите од пожара, као и дужности, овлашћења и одговорности радника који ту контролу врше:
8. Одговорност радника због не придржавања прописаних мера заштите од пожара као и дужности, овлашћења и одговорност радника који ту контролу врше:
9. Дужности радника у случају избијања пожара и учешћа у гашењу пожара.

На основу одредби овог члана урађена су Правила заштите од пожара за Предузеће Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац.

ОСТАЛЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПОЖАРА

Члан 14.

У објектима, зависно од њихове врсте, намене и опасности за избијање пожара предвидети и друге превентивне мере заштите од пожара, а нарочито:

- у свим објектима где се у току рада јавља отпадни материјал налаже се свакодневно одржавање реда и чистоће, а отпадни материјал одлагати на одређено место и у одговарајућој амбалажи, (претежно је то санитарни производи и канцеларијски материјал)
- на свим местима на којима се ствара или одлаже запаљиви материјал, забранити пушење,
- сви пожарни путеви, улази и излази, пролази степеништа, места хидранта и ПП апарата за гашење пожара, прилази разводним таблама електроинсталација морају бити слободни за несметан пролаз и интервенцију у случају пожара,
- у простору око објекта редовно одстрањивати коров и други запаљиви материјал,
- усклађивање робе и производа мора се вршити на прописан начин уз обезбеђење пожарних путева,
- опрема и средства за гашење пожара увек морају бити исправни и смештени на видно место,
- прилази опреми и средствима за гашење пожара морају бити слободни, треба их означити знаковима тако да се одмах могу уочити и користити,
- после коришћења, средства и опрему за гашење пожара треба довести у исправно стање и оставити на своје место,
- свако службено моторно возило мора бити снабдевено ПП апаратом за гашење пожара,

- само уз сагласност одговарајућег лица на пословима заштите од пожара у објектима се могу користити решои, грејалице и други термоелектрични уређаји,
- строго се забрањује складиштење експлозива и лако запаљивих материјала, ова наредба важи за све просторије,
- забрањује се употреба отворене ватре у свим просторијама,
- у свим објектима, електричне, вентилационе, топлотне, громобранске, канализационе и друге инсталације, домоводи и ложишта морају се инсталирати и одржавати у исправном стању, а све то према техничким прописима за безбедан рад и коришћење са становишта заштите од пожара, о чему се води уредна евиденција,
- предвидети и друге превентивне мере које одклањају или смањују опасност од избијања и ширења пожара.

ПОСТУПАК У ВЕЗИ СА ИЗДАВАЊЕМ ОДОБРЕЊА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА ЗАВАРИВАЊА, РЕЗАЊА И ЛЕМЉЕЊА НА ПРИВРЕМЕНИМ МЕСТИМА

Члан 15.

Привременим местима за извођење радова заваривања, резања и лемљења (у даљем тексту: заваривање) сматрају се места на којима се заваривање обавља према потреби и у време одређено у одобрењу и извођењу радова заваривања.

Члан 16.

Заваривање на привременим местима може се обавити само по предходно прибављеном одобрењу издатом од стране референта за заштиту од пожара, односно лица које он одреди, а које се издаје на захтев извођача радова заваривања.

Одобрење за заваривање се издаје у два истоветна примерака од којих један примерак остаје код извођача радова заваривања, а други примерак задржава лице које је издало одобрење.

Одобрење се издаје тек онда када се утврди да су предузете све одговарајуће мере заштите од пожара и експлозије.

Члан 17.

Одобрење се не сме издавати у следећим случајевима:

- за места која нису припремљена за заваривање,
- када постоји опасност од избијања експлозије,
- када постоји опасност од избијања пожара или експлозије код недавно очишћених просторија, судова и инсталација у којима се налазе материје које могу да створе експлозивне смеше или су опасне због пожара или експлозије,
- ако би се заваривање вршило на простору у близини ускладиштених запаљивих течности или експлозивне материје, као и других лако запаљивих материјала.

Члан 18.

За безбедно заваривање непосредно одговарају:

- референт за заштиту од пожара, односно лице које он одреди, ако се заваривање врши на терену,
- извођач радова заваривања,
Наведена лица морају предходно да буду упозната са законским обавезама, одговорностима и мерама заштите од пожара које треба предузети при коришћењу опреме за заваривање и извођење радова заваривања.

ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ ПОЖАРА

Када се у објекту примети почетни пожар, од стране запослених радника или лица која се по било ком основу налази у објекту, њихова дужност је да приступе гашењу почетног пожара, али једино тако да приликом гашења не доведе у опасност свој или туђи живот.

Објекат мора бити снабдевен ручним противпожарним апаратима за почетно гашење пожара, сходно величини и пожарном оптерећењу објекта.

Ватрогасна опрема (противпожарни апарати, хидрантска мрежа, ручни јављачи пожара...) морају бити јасно означени и постављени на видном месту, технички исправни и контролисани у законском року од стране овлашћеног сервиса.

Када запослени примети почетан пожар узима противпожарни апарат и по упутству га активира, усмерава у правцу пожара и започиње гашење.

○ Упутство за коришћење противпожарног апарата

▪ Типа „S“ стари тип

- донети апарат до места пожара
- извући осигурач покретне ручице на вентилу (капи) апарата
- дланом ударити покретну ручицу вентила до краја
- сачекати 5 секунди
- уперити млазницу ка пожару и притиснути ручицу
- млазом праха прекривати запаљену површину све док се пожар не угаси . Нови тип „S“ апарата је исти само без чекања од 5 секунди.

▪ Типа „CO2“ (Ugljendioksid)

- донети апарат до места пожара
- уперити млазницу апарата према пожару
- отворити вентил на боци до краја, окретањем точића вентила у супротном смеру кретања казаљке на сату
- млазом гаса CO2 (Ugljendioksida) деловати на запаљене површине док се пожар не угаси.

Ако је пожар већих размера, таквих да запослени није у могућности да га сам угаси, искључује електричну енергију и позива, што хитније, ватрогасно спасилачку јединицу на број телефона **193**.

На излазном путу објекта мора постојати светиљка која ће означавати „Излаз“, и која мора да функционише и приликом нестанка мрежног напона (паник светиљка).

У случају потребе евакуације из објекта запослени у објекту мора без панике у што краћем временском интервалу и на безбедан начин, да лица која се налазе у објекту упуте ка излазу.

Сва лица морају најкраћем, безбедним путем да напусте објекат и склоне се у слободан простор.

Врата на излазу морају се отворити у смеру евакуације.

Излази и пролази који служе за евакуацију морају бити негоривог материјала.

НАЧИН ДАВАЊА УЗБУНЕ

Наредбу за узбуњивање даје директор Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац или овлашћени запослени радници.

Јавна Предузећа, Установе која се обавештавају у случају изненадног нежењеног догађаја су:

- МУП РС Полицијска управа Пожаревац на бр.тел. **192**
- Одељење за ванредне ситуације – ВАТРОГАСЦИ СПАСИОЦИ одељење у Пожаревцу на бр.тел. **193**
- Хитна помоћ бр.тел. **194.**
- Електроморава у Пожаревцу

Дојаву изненадних догађаја треба обавити на следеће бројеве телефона: Ј.К.П. „Водовод и канализација“ из Пожаревца.

Централа 012/555-700
Директор 012/555-800
Референт за заштиту од пожара 066/272-851

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Измене и допуне овог Програма врши одговорно лице за заштиту од пожара на начин и по поступку утврђеном за доношење општих аката.

Члан 20.

Измене и допуне овог Програма предлаже непосредно одговорно лице за послове заштите од пожара.

Члан 21.

Овај Програм ступа на снагу од дана добијања његове сагласности од надлежног органа МУП РС, Одељења за ванредне ситуације у Пожаревцу, одсек за превентивну заштиту.

У Пожаревцу дана,
23.10.2020. године.

Ј.К.П. Водовод и канализација Пожаревац

